

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglašom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15%, dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

IV. LETO

Murska Sobota, 28. novembra 1937.

ŠTEV. 48.

Skrite borbe

V mednarodni politični situaciji ni le španska državljanska vojna vzrok, radi katere se zaostrejuje odnosi med posameznimi narodi, niti ni ogrožen mir v svetu radi razprtij na Daljnem vzhodu, kjer so se z vso srditostjo spoprijeli Kitajci in Japonci. Mnogo je še drugih vzrokov, ki ustvarjajo sovraštvo med državami ter delijo narode v sovražne si tabore.

Radi težke mednarodne politične situacije pa ni treba še zgubiti glave ter se udati malodušju in obupati nad usodo človeštva. Za splošen napredek in za kulturni razvoj človeštva je mnogo večje važnosti vprašanje: ali bo dana možnost, da se ohrani demokracija, ki se najbolj prilega duši naroda. Beseda demokracija obsega splošno politično svobodo za najširše narodne sloje ima pa v sebi tudi vsa jamstva, da se ne bo okrnila svoboda posameznikov. V nasprotju s tem pa je teror in tiranija, pa naj je to fašističen ali komunističen. Te vrste vladanja pa imajo za osnovo odvzeti posameznikom osebno svobodo, nasilno jih podrediti ideji, kar ubija svobodno mišljenje in delovanje, kar je predpogoj za splošen napredek naroda. Suženjstvo pod katerikoli strankarskim praporom ima za posledice duševno depresijo, povzroča nezadovoljstvo in skrito mržnjo, ki je najbolj nevarna, z eno besedo: pojavljajoči znaki ovirajo in ustavljajo dvig najdragocenejših človeških lastnosti: ljubezen do sočloveka, civilizacijo in kulturo.

Če odpremo zgodovino, vidimo, da je bilo v preteklosti mnogo škodljivih stremeljenj posameznikov in narodov, ki so bili kljub temu nositelji važnih zgodovinskih dogodkov. Slednjič pa vidimo tudi pri teh pojavih drobtinice dobrot s katerimi se je obogatilo človeštvo, saj nikdar ni bil ogrožen splošen napredek narodov, niti se ni dospel do skrajnih mej, ker so se ljudje baš iz škodljivega naučili toliko, da so se znali izogniti popolni pogubi. Dogodki, ki so se živo zarežali v telo naroda, so bili že od nekdaj najboljši potokazi za pot v bodočnost. Zato tudi človeštvo ni bilo nikdar onemogočeno, da se ne bi kulturno dvigalo, saj so

pozitivni momenti stotero odtehtali vse, kar se je kot skrb in žalost zrušilo na ljudstvo.

Da si nabereimo potrebnih naukov za sedanost in bodočnost, skoro ni treba prelistati zgodovine. Čas, v katerem živimo, je tako raznolik in dogodki po svetu se vrstijo z tako naglico, da si lahko že iz tega nabereimo marsikatero zrno v zlate resnice. O dveh političnih naukih razpravljajo danes visoki politiki: o komunizmu in fašizmu. In kdor ni zaslepljen od ene ali druge ideje, ga mora polastiti resna skrb za bodočo generacijo, ki se bo po sedanjih razmerah sodeč, znašla še v večjih težavah, kakor so bile usojene nam. Narodi so danes že bogati na izkustvih, katera so morali prav drago plačati, vendar pa so to danes edina in najboljša sredstva, da ljudstvo ne veruje več slepo različnim agitatorjem, katerih namen je, da zavedejo narod na stranpota, kjer bi jih čakalo samo razočaranje. Posledice in uspehi komunističnega režima in fašističnega vladanja so tako živi in jasni, da je odveč vsako besedičenje, vsako dokazovanje, kako so ta gibanja škodovala splošnemu napredku naroda. Brezobzirno in hladnokrvno rušijo vse, kar je trajnega ustvaril narod z največjim zatajevanjem in neizmernimi žrtvami, za ceno tveganega eksperimentiranja. Tem ljudem je važna le sedanost, kaj bo pa jutri, to jih bore malo briga.

Po veliki in dolgotrajni svetovni vojni se je svet zrušil v sebi. Splošna izmučenost, pobitost in malodušnost se je zrcalilo v vseh, ki so prehodili trnjevo pot svetovnega klanja. Veliki duševni in duhovni potres, ki ga je prestalo človeštvo, je bil tako silen in škodljiv, da je ljudstvo z neko notranjo potrebo zahrepenelo po novih poteh, na katerih se upalo znebiti se morečega bremena. Na ruševinah je hotelo ustvariti novo življenje, priboriti si je hotelo lepše in znosnejše življenje. V takšnih okoliščinah pač ni bilo težko ustvariti pogoje, da je nekaterim razdiračem šlo žito v klasje. Znali so izrabiti ugoden trenutek. Z obljubami so priklenili mase nase. Ljudstvo je sprva prisluhnilo njihovim besedam, ker so upali, da jim bodo povedli

kje se najde kruh in delo. Spoznanje, da se od besed ne da živeti pa je prišlo šele takrat, ko se je na njih hrbte spustila pest novega gospodarja, ki je zahteval slepo pokorščino in suženjsko udanost. V takih razmerah se je rodil predvsem komunistični, a pozneje še fašistični pokret. Iz posameznih držav so se valovi novega gibanja razlili v šir in v dalj in danes je že težko najti državo, v kateri ne bi bili pristaši enega kakor drugega tabora, ki si stojijo sovražno nasproti.

Kulturen človek, ki zna pravilno presoditi dogodke, ki se odigravajo na političnem torišču, bo sam prišel do zaključka, da bo le slednjič zmagal zdrav razum in da bo zavladata splošna želja, da se ustvarijo pogoji za trajen mir. Živo svarilo, za vsako medsebojno obračunavanje z orožjem, nudijo strahote, ki se trenutno odigravajo v Španiji in na daljnem Kitajskem. Ob tem se bo mogoče človeštvo streznilo, da ne bo dirjalo slepo svojim ciljem nasproti, ne oziraje se na druge narode, ki imajo tudi pravico, da si z danimi sredstvi ustvarijo

lepše življenje pod božjim soncem. Poleg tega pa niso še pozabljeni grozote svetovne vojne in nihče ne bi hotel, da bi ponovno doživel vse to, kar se je že odmaknilo v preteklost z vsem prestanim trpljenjem. Četudi bi se v špansko državljansko vojno vmešavali drugi narodi, četudi bi se našle države, ki bi hotele izrabiti kitajsko-japonski spor za obračunavanje nastalih nesoglasij, pa prevladuje splošno mnenje, da bo človeštvo znalo preboleti tudi to preizkušnjo, iz katere si bo znalo izluščiti nauk za bodočnost. Plemeniti in pozitivni elementi pri poedinih narodih bodo ostali še v bodoče nositelji in graditelji splošnega kulturnega napredka, od katerih bo imelo neposredne koristi vse človeštvo. To so dejstva, s katerimi moramo računati in ki nam vlivajo v današnjih razrovanih razmerah v duše up, da bo zlato sonce vedno pravočasno raztrgala grozeče oblake, ki se od časa do časa nagrmadijo na našem obzorju, ki nas upravičeno delajo malodušne in nas navdajajo s skrbjo za jutrišnji dan.

POLITIKA

Predlog novega državnega proračuna za leto 1938/39. skupno s finančnim zakonom je izročil finančni minister predsedniku narodne skupščine. Predloženi proračun je uravnotežen in znaša 12 000 milijonov dinarjev to je za 1 milijardo 270 milijonov več kakor sedanji proračun. Ravnotežje v novem proračunu je doseženo brez novih davstev, prav tako pa tudi ni predvideno nikako povišanje obstoječih davstev. Potrebno kritje je najdeno v povečanju dosedanjih proračunskih dohodkov kot posledica oživljanja našega gospodarstva in okrepitev kupne moči širokih slojev potrošnikov.

Od skupnega povečanja odpade 1 milijarda na državno gospodarstvo in narodno obrambo. Ostalo povečanje v višini 270 milijonov obsega že izvršeno povečanje prejemkov državnih nameštencev. 30 milijonov je določenih za popravilo cest. okrog 12 milijonov za nastavitvev 500 novih učiteljev in 150 profesorjev. Za potrebe bolnišnic in zdravstvenih ustanov ter za nastavitvev okrog 400 zdravnikov in bolničarje je predvidenih 15 milijonov, za pospeševanje kmetijstva in živinoreje pa 2 milijona več.

Po srbskih in hrvatskih krajih voditelji združene opozicije na različne razlagajo ljudstvu vsebino in pomen zagrebškega sporazuma. Tako čitamo nekje: „Ako bi predstavniki srbijske združene opozicije sporočili svojim pristašem kaj pravijo dr. Maček in njegovi o sporazumu, bi najbrž v vsej Srbiji nihče ne bil na njihovi strani. Na drugi strani pa bi bil zopet dr. Maček kamenjen sredi Zagreba, ako bi seznanil hrvatski svet, kako voditelji združene opozicije v Srbiji tolmačijo sporazum.“

Večina hrvatskih občin je po zadnjih volitvah prišla v roke pristašev dr. Mačka. Ti ljudje so prej vedno govorili, kako jih občinske uprave izkoriščajo in razmetavajo njihov denar. Hrvatski kmetje so bili prepričani, da bo nova občinska uprava tako dobro gospodarila, da ji ne bo treba odšteti doklad. Tega se tudi poslužujejo, radi česar so nekatere občine zašle v velike finančne težave.

O zagrebškem sporazumu so povedali svoje mnenje tudi gospodarstveniki, ki pravijo, da prav nobena panoga narodnega gospodarstva, v katerikoli pokrajini države se udeležu-

je, ni niti najmanj zadovoljna z zagrebškim sporazumom, temveč mu je celo ostro nasprotna.

Senat se bo sestal v bližnjih dneh na pordnevno zasedanje. Na dnevnem redu bodo konvencije, ki jih je narodna skupščina že sprejela na svojem zadnjem zasedanju.

Voditelji „Zbora“ so sklenili, da se vsi fašistični znaki iz „Zbora“ odstranijo. Proti združeni opoziciji bo zavzemal „Zbor“ nevtrarno stališče. Delal pa bo na tem, da se združijo vsi nacionalisti. „Zbor“ se bo v bodoče orientiral v smislu Francije in ne več Nemčije.

Gospodarska sloga v Vinkovcih je začela akcijo, da zbirajo vsi njeni člani svinjske ščetine. Na ta način upajo samo v Sremu zbrati ščetin za dva milijona din.

Na zborovanju JRZ v Ivanjici je rekel poštni minister med drugimi tudi sledeče: „Mi hočemo rešiti hrvaško vprašanje, ker se zavedamo njegove važnosti. Toda kot odgovorni politiki moramo pri reševanju paziti, da z njim ne izovemo še „srbskega vprašanja“. Hrvatski problem moramo urediti tako, da bodo zadovoljni i Hrvati i Srbi“.

V Novem Sadu bo začel prihodnji mesec izhajati madžarski politični list „Polgár“. Izhajal bo dvakrat na teden.

Po daljši vladni krizi v Romuniji je ministrski predsednik Tatarescu sestavil novo vlado.

V Franciji so odkrili zaroto, čigar člani so bili člani razpuščenih desnničarskih organizacij. Organizacija, ki je bila tajno izvedena je štela 10 000 mož, ki so bili strokovno izvežbani za napade. Cilj zarote je bil, da se uvede fašistični režim. Oblasti so našle v Parizu več tajnih skladišč najrazličnejšega orožja. Zelo mnogo oseb je bilo aretiranih.

Lord Halifaks je bil po nalogu angleške vlade pretekle dni v Berlinu, kjer je imel z nemškimi državniki važne politične razgovore. Razpravljali so o nemških kolonijah, ki jih je Nemčija po svetovni vojni izgubila ter o odnosih Anglije do Nemčije. Blstvenega pa lord Halifaks ni dosegel, le mnogo obljub je odnesel s seboj v domovino.

V Tetuanu, to je afriška posest, ki pripada Španiji ter je v oblasti nacionalistov, so bile velike demonstra-

cije domačinov, ki so zahtevali, da se domačine ne pošilja več na fronto v Španijo. Španski vojaki so z orožjem v rokah nastopili proti nezadovoljnim ter je bilo ob tej priliki ubitih 60 ljudi. Upor dela generalu Francu velike skrbi.

V Palestini še vedno ni miru in časopisi stalno prinašajo poročila o izvršenih atentatih. Kakor smo že omenili, je vzrok nemirov ta, ker se je Anglija odločila, da razdeli to ozemlje v dva dela tako, da bodo Arabci zase in priseljeni Židi tudi. Sedaj pa grozijo Arabci s sveto vojno, če bi se angleška namera izvršila. Angleži so zopet zaprli večjo število arabskih voditeljev, aretiranih pa je bilo tudi nekaj Židov. Izgleda, da ne bo tako kmašu upostavljen red v Palestini.

Letaki pohujšljive vsebine.

Pod tem naslovom prinaša „Nova doba“, ki izhaja v Celju v svojem političnem pregledu sledeči članek:

Letaki pohujšljive politične vsebine. V zadnjem času so se zarili med dobro katoliško slovensko ljudstvo po mestih in po vaseh letaki, podpisani od odličnih predstavnikov bivše SLS, ki pozivajo vse pristaše SLS, ki so v dobri veri vstopili v JRZ, da odlože v stranki JRZ prevzete strankarske funkcije, da izstopijo iz nje in tako pomagajo oprati čast slovenskega naroda in očistiti madež, ki ga je Slovincem pritisnila stranka JRZ. Zaradi dogodkov v Španiji je moral prenehati „Dom in svet“, v Ljubljani je bilo zborovanje katoliškega akademskega starešinstva, na katerem je zamen skušal pomiriti razburkane duhove in jih prepričati, da je za katoliške Slovence edino pravilna ona politična pot, ki jo hodi voditelj slovenskega naroda. Omenjene letake sedaj povsod pobirajo in lovijo, da ne bi povzročili preveč zla. „Slovenec“ pa se na široko razpisuje o tavajočih Slovincih pa o slovenski daljnovidnosti in graja, da za izvestne ljudi ni važno, kaj sodiš o revščini v Halozah, pač pa je važno to, ali se ti smilijo sirote v Španiji in na Kitajskem. Izgleda torej, da ne bomo več zbirali za zvonove v Bengaliji in reševali tamkajšnjih sirot in raznih zamorčkov, ko imamo doma toliko revščine in bede.

Koroški večer v Murški Soboti.

Društvo „Soča“ je priredilo predzadnjo soboto v Sokolskem Domu „Koroški večer“. Prireditelj, ki je bila razmeroma dobro obiskana — dasiravno so prve vrste precej redko zasedene — je zelo dobro izpadla.

Otvoril je večer z zelo posrečenim uvodom znani javni delavec, koroški rojak g. Nišlčvicer. Ugotovil je v izbranih besedah potrebo sličnih prireditelj in nas povedel na grob kmeta pevca v Hodišah ob Vrbskem jezeru. Pevski zbor, sestavljen iz pevcev različnih društev je pod vodstvom g. Tuš-a z izrednim občutkom zapel otožno pesem Koroških Slovincem „Njav čiez izaro“; reči moramo, da že davno nismo slišali te krasne pesmi prednašane z takim doživetjem kot ta večer. Tako poje le še rojen Korošec. Sledile so recitacije „Gospa Sveta“ in „Rojakom tam preko“, prva prednašana po tretje-šolcu Nišlčvicer ju, druga pa po četrti-šolki Gomilšek. Dvogovor učencev osnovne šole je zaključil nekaj uvod, kajti glavna točka sporeda je bilo predavanje g. dr. Julij Fellaherja, predsednika kluba Koroških Slovincov v Ljubljani. Predavatelj je na — le njemu svojsten način — popeljal nad vse pozorne poslušalce na mirovno konferenco, jim predložil življenje Slovincov na Koroškem pred i po ple-

biscitu, točno opisal plebiscit in končno pokazal tudi v slikah lepote tužnega Korotana. Večkratni aplavz med predavanjem in nepopisen utis, ki ga je to predavanje napravilo na navzoče, posebno pa še na številno navzočo mladino, naj bo g. predavatelju skromna zahvala za njegov izreden trud.

V drugem delu sporeda so sledile naše narodne pesmi; zopet se je poplačal trud pevovodje g. Tuš-a in pevcev, saj že dolgo nismo slišali tako dobrega mešanega zbora v Murški Soboti.

Baritonist g. Gerlec je odpel z občutkom „Pojdaj pa v Rute“ in „So pa še rožice v hartinu žalovale“ — nakar je mladinski orkester pod vodstvom g. Laha posrečeno odigral Gregorčev „Koroški raj“ in pa „Triglavsko koročanico“. Dva šlagerja, izvajana, baje izven programa, nista spadala na ta resen večer in sta razpoloženje le motila.

Akademiji je sledil zelo animiran družabni večer.

V nedeljo se je prireditev ponovila za mladino; žalibog so morale izostati skioptične slike, ker je bil ukinjen električni tok.

Hvaležni smo prirediteljem, posebno pa še vsem sodelujočim za izredni užitek in le želimo, da se kaj sličnega čimprej ponovi.

Kmetijski tečaji v Rakičanu

Banovinska kmetijska šola v Rakičanu priredi v mesecu januarju in februarju 1938 dva enomesečna kmetijska tečaja za mlajše gospodarje. Prvi tečaj traja od 7. januarja do 7. februarja, drugi pa od 9. februarja do 9. marca 1938. Vsi tečajniki bodo stanovali v zavodu (internatu), kjer bodo imeli hrano in vso oskrbo. Prispevek k stroškom oskrbe je odmerjen na din 50.-, ki jih mora prosilec plačati pri Upravi kmetijske šole v Rakičanu, ko dobi obvestilo, da je v tečaj sprejet.

Sprejmejo se v prvi vrsti mlajši gospodarji v starosti do 35 let iz srezov Murska Sobotica, Lendava in Ljutomer. V slučaju, da se teh ne prikladi v dovoljno velikem številu, se sprejmejo tudi nadarjeni in pridni sinovi posestnikov od 18 do 20 let pod pogojem, da po dovršitvi tečaja ostanejo doma na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolokovane z banovinskim kolekom Din 10.-, je poslati ravnateljstvu kmetijske šole v Rakičanu in sicer za prvi tečaj takoj, najpozneje pa do 10. decembra 1937, za drugi tečaj pa tudi lahko takoj, najpozneje pa do 31. decembra 1937. V prošnji je navesti, da je prosilec samostojen gospodar, odnosno kmetijski sin, njegovo starost, točen naslov in pošto. Prošnje naj se vlagajo potom pristojnih občin, katere naj po svoji uvidevnosti prosilca priporoče in obenem izjavijo, da so v prošnji navedeni podatki resnični. Prošnji mora biti priložena obvezna izjava prosilca, kolokovana z banovinskim kolekom Din 4.-, v kateri se zavezuje prosilec, da se bo na zavodu brezpogojno pokoraval učnemu in hišnemu redu. Sinovi posestnikov pa

Amalija Izgoršček, Kranj

Kako se lahko varčuje v gospodinjstvu

Še nekaj o jedilih. Imela sem priliko opazovati gospodinje, ki so pustile jedila tako dolgo v jedilni shrambi, da so bila skvarjena, potem pa so jedila zavrgle, mesto da bi pustile, da poje jed uslužbenec, čeprav je jed fina. Poznam gospodinjjo, ki se je držala načela, boljše jedi raje zavreči kakor jih dati uslužbencem ali potrebnim sirotam. Njeno načelo je bilo, da fina jedila niso za uslužbenca; baš takim ali njihovim otrokom bi z ono jedjo ustregla, če bi jo pozneje v kritičnih časih imeli na razpolago. Lepa poteza vsake gospodinje je obzirnost do njenih uslužbencev in revežev.

Tako perilo, ki se še da zašiti, preden gre v pranje (če ni preveč umazano), zašij ali daj zašiti, ker se pri pranju še mala luknja vse bolj poveča z mencanjem in uvijanjem. Tudi je lepše, če obešamo zašito in neraztrgano perilo. Če imajo nogavice luknjice, naj se takoj zamenjajo, ker imaš sicer naslednji dan že luknjo. Vsak dan pregledam nogavico, preden jo obujem, da vidim, ali ima kakšno luknjico, ki jo takoj zašijem; če pa nimam časa, obujem raje druge cele nogavice, dočim zašijem raztrgane takoj, ko imam čas, po možnosti preden jih operem. Tudi ni higienično spravljati že nošene nogavice: samo malo jih preperemo, nato pa spravimo. Stare moške nogavice, ki se ne dajo več nositi, sešij eno poleg druge in dobiš

tako fino krpo za ribanje in snaženje. Finejšie damske nogavice tudi sešij in jih porabiš za finejša čiščenja, brisanje prahu, čiščenje parketov, kljuk itd.

Vsaka gospodinja mora tudi paziti, da so moški, ki so v njeni oskrbi, vedno čisto napravljeni. Obleka bodi vedno lepo zlikana. Kadar likamo hlače, jih lepo položimo na pravo stran, mokro krpo položimo čez sprednji del in likamo z vročim likalnikom, ampak ne do suhega; nato obrnemo hlače in zlikamo narobe sprednji del, da zgladimo eventualno koleno. Potem jih obrnemo na lice in likamo z robom spredaj in zadaj z mokro krpo, nikdar pa ne po samem blagu. Ako obleko oporemo, če je le preveč zamazana, pustimo, da se popolnoma posuši; ko je suha, jo zlikamo z mokro krpo na pravo stran (ne brez mokre krpe!); šele potem jo obrnemo in likamo na-

robe. Moški zamažejo obleke najprej pri vratu in spredaj ter na koncu rokavov. Če je v ostalem še lepa obleka, ni potrebna pranja. Pralni prašek namočimo v mrzlo vodo, napravimo iz tega gosto kašo in nalahko podrgnemo umazane dele s to kašo, nato pa jih izperemo z v mlačni vodi pomočeno krpo. Nato pustimo obleko sušiti. Ko je popolnoma suha, jo zlikamo z mokro krpo. Z bencinom udrgnemo madeže v blago in blago razpraskamo in obdrnemo. Marsikatera obleka, ki leži v omari, se lahko še vedno nosi. Ako pa je za moškega neporabna in je blago dobro, jo razparamo, operemo, zlikamo in si lahko napravimo še prav lep kostum, posebno, če so hlače široke in nismo predebele. Kjer pa so otroci-fantje, se prenaradi obleka zanje. Tako vidite, da je le zopet potrebno načelo, da kupujemo dobro blago. (Dalje.)

naj izven te izjave še priložijo izjavo svojih starišev (kolekovano z 4 Din), da bo prosilec po dovrstitvi tečaja ostal doma na kmetiji.

Prosilci in pristojne občine se naprošajo, da se točno držijo rokov za vlaganje prošelj in to iz razloga, ker se prepozno vloženih prošelj ne bo moglo upoštevati.

Ravnatelj:
Inž. Mikuž I. r.

Neprevidna vožnja kolesarja

Neprevidnost in dirjanje kolesarjev bi skoraj povzročilo smrtni slučaj pri karambolu, ki se je pripetil dne 17. t. m. na križišču cest Krajna—Gederovci. Ko je vozil tega dne poštni autobus opoldne proti Gederovcem, sta pridirkala po cesti iz Krajne dva kolesarja. Šofer je dal enkratni znak, to je da vozi direktno. Vendar se kolesarji niso zmenili in je prvi kolesar Gyerkeš Ivan posestnik iz Murski Črnci z vso silo zavozil v poštni autobus. K sreči je s prvim kolesom zavozil v desni blatnik autobusa, ki ga je odbil in je tako kolesar z kolesom odletel v jarek. Ta neprevidna vožnja bo pa imela tudi druge posledice, ker je poškodovana državna laslina in železi bi bilo, da se tako brezvestno dirjanje občutno kaznuje. Gornji slučaj pa naj služi v opozorilo vsem tistim kolesarjem, ki v svoji nepremišljenosti dirkajo ne oziraje se na varnost pešcev in kakor je razvidno iz gornjega slučaja, se bodo že morali celo autobusi umikati kolesarjem.

Varnostni organi se naprošajo, da posvečajo vso pažnjo dirkanju kolesarjev ter vsak slučaj brezvestnosti strogo kaznujejo in prepričani smo, da bode nastal tudi tukaj red. Pešec.

DOMAČE VESTI

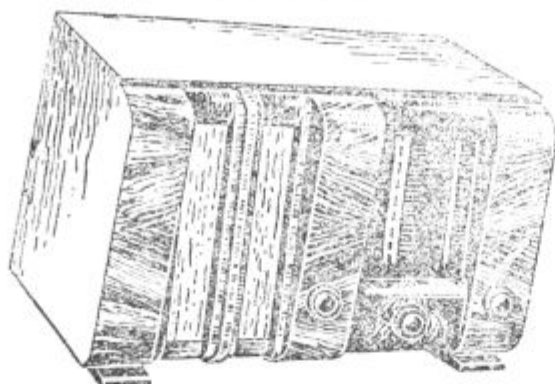
Murska Sobota:

— **Za dekana je imenovan.** Prečastiti gospod župnik Krantz Josip na Tišini, je bil pred dnevi naimenovan za dekana sobočke dekanije. K imenovanju iskreno čestitamo gospodu dekanu tembolj, ker ga poznamo kot korektnega in zelo vpludnega, pa bodisi v svojem prevzvišenem poklicu ali v privatnem življenju. On je versko strpen in se globoko zaveda, da žive v Prekmurju ljudje raznih veroizpovedi, ki imajo do življenja enake pravice in enake dolžnosti. Ker želimo živeti v strpnosti in v slogi, imamo trdno prepričanje, da ne bo pod vodstvom č. dekana g. Krantz Josipa, v naši dekaniji nobenih verskih omalovaženj. V tem znamenju želimo g. dekanu mnogo uspehov splošni mir in blagor.

— **Napredovanje.** Sodnik, gospod Bogdan Merhar, pri sodišču v Murski Soboti, je napredoval v 6. skupino I. kategorije. Čestitamo!

— **Kolo jugoslov. sester v M. Soboti,** priredé *Miklavževu in srečolov* v soboto, dne 4. decembra ob 1/2 9.

7 ZNAMK

ORION
MINERVA
STANDARD
TEFAG
RADIOBELL
SIERA
SACHSENWERK

2 letno jamstvo

PRVE PREKMURSKKE STROKOVNE
RADIODELAVNICE

Odplačila počenši od Din 150.- mesečno.

RADIO NEMEC MURSKA SOBOTA

Naša specialiteta: baterijski aparati s kontrolirano porabo toka.

uri zvečer v prostorih restavracije in kavarne Krona. Darila, ki si jih darujejo posamezni med seboj, sprejema odbornica društva od 5—8. ure zvečer v kavarni. K obilni udeležbi vabi Odbor.

— **Godbeni inštrumenti so dospeli.** Z prostovoljnimi denarnimi prispevki naših meščanov, je bilo članstvu godbe Baranya omogočeno nabaviti godbene inštrumente za Jazz godbo. Člani godbe se v igranju z novimi instrumenti uneto vadijo in se smelo pričakuje, da bodo z svojimi nastopi v kratkem času pokazali svoje znanje. Obenem se članstvo godbe vsem darovalcem denarnih prispevkov prav iskreno zahvaljuje in čuti posebno srečne, da živi med dobrim narodom, ki ima vedno sočutje do siromakov, smisel do lepote in moderne godbe. Še enkrat srčna hvala vsem darovalcem. Člani godbe Baranya.

— **Plesna šola.** Športni klub Mura priredi za svoje članstvo plesno šolo. Z podukom se bo začelo takoj, ko bo dovolj pripravljenec. Prijave sprejema g. Zrim, občinski uradnik. Plesna šola se bo vršila v Meščanskem domu (hotel Krona) v M. Soboti.

Sv. Jurij:

— **Smrt.** Dne 16. novembra 1937 smo položili k večnemu počitku pokojnega Marič Štefana. Pokojni je bil priden in ugleden posestnik in je doživel visoko starost 84 let. Velika udeležba je jasno pričala, kako visoko ga je narod čislal. Mir njegovi duši.

— **Slikanje cerkve.** Našo cerkev je slikarski mojster g. Horvat iz Maribora zelo lepo poslikal. Menda ni danes cerkve v Prekmurju, ki bi bila tako lepo poslikana kot je naša. — V svrhu poravnave slikarskih stroškov, so gotovi gospodje pobirali po hišah denarne prispevke in obenem pripočeli ljudstvu naročitev samo katoliških časopisov, odsvetovali so pa M. Krajino. To je tudi znamenje časa.

— **Diffirija.** Pri nas se je pojavila diffirija vsled katere je posestniku g. Hajdinjak Janezu umrl 4 letni sinček. Radi zatiranja nevarne bolezni je oblastvo ukrenilo vse potrebno.

DOPISI:

— **Rogaševci.** Sokolska četa si je v poslopju gostilničarja g. Škraban Eleka uredila krasno prostorno dvorano, ki bo služila za razne prireditve, telovadbo, čitalnico, seje i. t. d. Na ta način je sokolski četi zajamčen stalen zasebni prostor in je članstvu dana prilika za čvrsto sokolsko udejstvovanje.

— **Fikšinci.** Pred dnevi smo doživeli vesel in skoro tragičen dogodek. Poročila sta se namreč 68 letni vdovec g. Gomboc Ivan in 54 letna vdova Gaber Fanika. G. Gomboc ima 6 in njegova sedanja žena Fanika pa 4 otroke v starosti 40 let. Ko je g. Gomboc po poroki pripeljal svojo ženo domov, so ga otroci takoj hudo napadli z besedami. Vsled ponovne ženidbe so mladoženca lastni otroci končno dejansko napadli in ga, glasom govoric, prav pošteno naklestili. Slučajno navzoča orožniška patrula je posredovala in Gomboca obvarovala nadaljnjih poškodb. Če se je že tako začelo, potem gotovo ne bo v družini miru.

— **Vsem društvom kmet. fantov in deklet.** V Zvezi v Ljubljani je poseben referent za Prekmurje — Prekmurec. Zato bo zdaj lažje ustreči raznim željam društev iz naših krajev. Ker je zimski čas najbolj primeren za ustanavljanje društev, pohitite! Oživotvorimo slovensko kmetijsko idejo!

— **Selo.** Preteklo nedeljo je semkaj prispela grupa Nemcev iz Gradca, ki si je z zanimanjem ogledala našo znamenito kapelico, o kateri se je raznesel glas tudi že v inozemstvo. Izletniki so se podali tudi do drž. meje, nakar so se popoldan s svojim luksuznim avtobusom vrnili v domovino. — Na prvo adventsko nedeljo dne 28. t. m. se bo vršila v šoli v Fokovcih služba božja, ki jo bo opravljal č. g. Škalič iz Lendave. Po končani službi božji bo kmetijsko predavanje, ki ga bosta imela gg. ing. Petkovšek in dr. Šerbec, živinozdravnik. Predavanje bo važno radi tega, ker se bo obravnavalo, kako je treba postopati pri raznih kmetijskih opravilih v zimskem času. Zato kmetovalci ne zamudite te prilike, ker boste v tem pogledu dobili razne koristne nasvete. — Dne 18. t. m. smo spremili k večnemu počitku Kerčmar Lukača, najstarejšega vaščana, ki je umrl v starosti 82 letu zadet od srčne kapl. Na njegovem pogrebu je prvič zaplapolala nova žalna zastava prostovoljne gasilske čete Selo, ki si jo je nabavila v tem letu.

Učenca za trgovino z mešanim blagom v Murski Soboti se sprejme iz boljše hiše z dobrimi izpričevali eventualno z dovršeno nižjo srednjo šolo. Samo pismene ponudbe na naslov „Uprava Murske Krajine“ pod značko „Trgovski učenec“.

Vrednost nemške Marke.

V zvezi z našim izvozom v Nemčijo, posebno pa z zaslužkom naših sezonskih delavcev v Nemčiji, se dostikrat stavlja vprašanje, koliko je vredna pravzaprav nemška marka.

Nemški devizni predpisi imajo približno 50 vrst mark, ki imajo v pogledu izmenjave vsaka vrsta svoje posebne lastnosti. Exportna marka ima na primer to ugodnost, da nemški izvoznik, razen nominalne vrednosti dobi od države tudi takozvano izvozno premijo. Nemški reich pa ima po zakonih še vedno zlato valuto torej predstavlja marka po zakonu eno zlato marko. Z raznimi vrstami nemških mark v Nemčiji sami se ne moremo baviti, ker je stvar tako zamotana, da se v tem v sami Nemčiji izpoznajo samo strokovnjaki s problemom marke.

V kratkih vrstah želimo na tem mestu orisati samo to, kar interesira naše izvoznike in sezonske delavce. Za našo izvozno in uvozno trgovino pride v poštev samo takozvana klirinška ali čekovna marka. Cena te marke se določa na borzah in oscilira po ponudbi odnosno po potrebi za take marke. Ta čas notirajo borze klirinško marko po Din 1.390—1.400 za 100 klirinških mark. To pomeni, da kupci mark ponujajo Din 13.90 za marko, lastniki mark pa zahtevajo Din 14.10 za eno marko. Kupčija se zaključuje navadno pri polovični ceni, to je Din 14.— za eno marko. Ta cena pa ne pomeni čisto vrednost, ker se kupcu, kakor tudi prodajalcu zaračunajo stroški, in sicer računa Narodna banka za vsako stranko 2 1/2% klirinške takse, pooblaščen zavodi pa za mešetarino in provizijo 7 do 10 par za vsako marko. Ti pogoji pridejo v poštev pri čekih za večjo svoto, dočim so stroški manjših čekov razmeroma višji. Narodna banka računa namreč kot min. takso za vsak ček Din 5.—, denarni zavod pa 10.— Din. Na podlagi tega objasnimo vsako lahko izračuna vrednost svoje klirinške marke.

Za delavce pride to v poštev samo v slučaju, če imajo klirinške marke, sicer se pa lahko tudi pripeti:

1.) da prinese sezonski delavec seboj denar.

Ker je iznošenje efektivnega nemškega denarja po nemških predpisih določeno na 10 RM, unos pa ograničen na RM 30.— do 60.—, ima gotov nemški denar manjšo vrednost. Vrednost papirnega denarja se lahko ceni od Din 9.50 do 10.— za eno marko, srebrni novci pa od Din 11.50 do 12.50 za eno marko.

2.) da nakaže delavec v poštnem prometu eno dopustljivo svoto. V tem slučaju se izplača koristniku v Jugoslaviji zlata vrednost marke, oziroma berlinska pariteta dinarja. Ker notira 100 Din izplačila Beograd v Berlinu RM 5.694 do 5.706, mora jugoslovenski koristnik prejeti protivrednost približno Din 17.50 za eno marko. Ta okolnost je pa izjema, ker so Nemci dosedaj dovolili nakazilo samo RM 10 mesečno, ker se tolmači na ta način, da Nemci cenijo naš narodni denar v Berlinu manj kot je faktično vredno.

Enako kot v Berlinu postoji tudi pri nas notiranje zlate marke. To je teoretična cena Narodne banke, katera s pribitkom 28 1/2% primaiznaša 1739.02 do 1752.90 Din za 100 mark. Pride pa samo pri starih nakazilih vpoštev in se izplača tu in tam ta tečaj onim imetnikom RM, kateri imajo takozvane klirinške avise, in kateri so čakali na vrstni red plačila že približno 2 leti.

To notico smo uvrstili v list iz razloga, da si imetniki mark ne delajo nepotrebne iluzije in da bo vsakdo v stanju, izračunati sam, koliko vrednost predstavlja marka, ki jih ima v eni ali drugi obliki.

Najlepša Miklavževa darila se dobijo v slaščičarni SIDONIJE NOVAK v M. Soboti

Vstopnice so v predprodaji v trgovini br. Hahn Izidorja.

*Uprava Sokolskega društva
Murska Sobota
in Sokolske čete Raklčan.*

Tako postopanje tudi v moralnem pogledu vpliva kvarno meta. Najboljši vzgled kam privede nesmiselno in nekontrolirano favoriziranje te vrste združništva, imamo pri nas v Prekmurju, kjer so v zelo kratkem času skrhale 4 zadrage, ki so jih osno-

Tudi novi načrt združnega zakona je bil sprejet, ki je v velikem delu legaliziral to neznosno stanje, seveda v škodo trgovstva, ki mu zlasti v vaseh in trgih potekajo zadnji dnevi. Zato ponovno poudarjamo, da je postalo trgovanje zadrug že popoln sistem, ki se vedno bolj širi in da so nabavljalne zadruge danes privilegirane trgovine z vsem blagom ter da izvršujejo trgovske posle popolnoma nekontrolirano tako s člani, kakor tudi s nečlani. Zadržništvo, kot ga vidimo danes, je obdržalo le obliko združne delavnosti, duh idealnega združništva pa je popolnoma izpodrinjen. Izpodrinili so ga združni funkcionarji in nameščenci, ki so se dali preslepiti od gospodarskega uspeha teh podjetij in pri tem pozabili, da je zadrugam namen ne dobiček, temveč korist članom. Izstisnili so idealni združni duh njih organizatorji in v nič manjši meri njih vrhovni voditelji, ki so iz zadrug naredili kapitalistično podjetje in neomejene trgovine v velikem obsegu, ter zadruge podedili političnim strankam. Iz politič-

Po novem zakonu konzumne za-
druge ne le da bodo ohranile vse pri-
vilegije, ki jih že uživajo, temveč bo-
do po določilu člena 107 in nasled-
njih dobivale še milijonske podpore
iz ustanov, ki jih v velikem delu pod-
pira baš trgovstvo. V smislu tega čle-
na bo morala plačati namreč Državna
hipotekarna banka in Poštna hranil-
nica vsako leto 2%, Državna razred-
na loterija pa 10% od vsega letnega
čistega previška fondu za podpiranje
zadružništva, ki ga bo upravljala Pri-
vilegirana agrarna banka. Priv. agrar-
na banka pa bo morala poleg gornje-
ga plačati temu fondu še dividendo
na delnice, ki se nahajajo v rokah
države ali razredne loterije.

iz boljše hiše se sprejme v gostilni TURK v Murski Soboti.

DITTRICH GUSTAV-u trgovcu
z galanterijo in železnino
V MURSKI SOBOTI.

Samoprodaja:
L. FRIM
M. SOBOTA

Angleški funt sterling	1 kom	Din	230 —
Francoski franki	100 "	"	150—
Amerikanski dolar	1 "	"	46'60
Isti v čeku	1 "	"	47—
Kanadijski dolar	1 "	"	46 50
Italijanska lira			
Česke krone	100 "	"	150—
Nizozemski florin	1 "	"	23'50
Nemška marka	v bankovcih 1 kom	"	9'50—10
	v srebru 1 "	"	12—
Avstrijski šiling v bankovcih	100 "	"	86'5—
" šil. v srebru in drobiž	1 "	"	8'40
Magyarski pengő po	100 kom	"	900—
Urug. peso	1 "	"	17'50
Argent. peso	1 "	"	11'50
Klirinška marka (ček)			13'65—13'70
Tečaj deviz v dnevnikih.			

Na akademiji sodelujejo vsi od-

Urednik: Klanjšček Štefan, priv. uradnik v M. Soboti.